

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je v Gospodskih ulicah št. 12.
Upravnosti naj se plagovljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. vse administrativne stvari.

10.000 gld. za slovenske šolske knjige.

Ko smo se Slovenci pred 20 in več leti potegovali za slovenske šole, zlasti za slovenske srednje učilnice, očitali so nam nasprotniki, da naš jezik ni za znanstveno rabo, da nemamo niti slovenskih šolskih knjig, niti slovenskih učiteljev, zlasti slovenskih profesorjev ne. Vse to oporekanje so jim slovenski domoljubi ovrgli. Na čelu našim borilcem za slovensko ravnopravnost stal je takrat ranjki Bleiweis. Da pa že pred 20 leti nesmo bili brez slovenskih profesorjev, dokazal je bil nasprotnikom najbolj s tem, da je navedel imena profesorjev, ki so bili že takrat književne slovenščine zmožni in torej sposobni predavati razne predmete v slovenskem jeziku na srednjih šolah. V svojih „Novicah“ je bil že pred 20 leti priobčil kacih 150 slovenskih srednješolskih učiteljev. Težavnejše naloge bi bil imel blagi slovenski prvak, ako bi bil hotel že takrat dokazovati, da smo imeli Slovenci že tudi svoje šolske knjige, kajti takrat za srednje šole res že necemo imeli potrebnih slovenskih učil razen nekaterih knjig, ki bi se bile dale že še porabiti pri šolskem pouku, na primer Heufler-Cigaletovo Avstrijsko cesarstvo, Vernetovo Zgodovino, Robida — Fizika in druge. Pokojni domoljub je koj sprevidel, da si bodo morali Slovenci sami ustvarjati šolske knjige, kajti od slavne vlade je malo pomoči pričakovati; saj mu je minister Giskra v obraz rekel, ko je bil došel nekoč v Ljubljano, naj si Slovenci le sami slovenske šole ustavijo, vlada jih pri tem ne bode ovirala. No, besede ministrove so se deloma izpolnile. Slovenci so si deloma sami morali priboriti slovenskih šot, kolikor jih imajo.

Visoka vlada je na prošnjo domoljubov tu pa tam nekaj slovenščine kot učni predmet in učni jezik dovolila, toda gled šolskih knjig je prepustila vso skrb slovenskim domoljubom in šolnikom. V obče se ne more očitati v tej točki slavni vladni kakšno pristranost ali nebržnost, ko vidimo, da se zdaj tudi književnost drugih narodov razvija skoraj brez vladue pomoči. Ali dokler je bila nemška šolska književnost na prvotni stopinji, dobila je od

vlade veliko podpore, velike več, nego je dobiva dandanes slovenska knjiga. In še vedno jemlje visoko naučno ministerstvo kakšno nemško knjigo v svoje varstvo s tem, da jo založi, ali da nakupi od privatnega založnika več izvodov ali da knjigo posebno priporoča ali sploh za rabo dopušča. Nasproti slovenski knjigi se pa drži v obče bolj pasivno. Tako je dandanes in tako je bilo še pred 15 leti in več.

Da bi bili Slovenci prej došli do potrebnih slovenskih šolskih knjig, še ranjki Bleiweis ni videl druge rešitve razen te, da odloči jedini večji slovenski ljudski zastop, namreč kranjski deželnih zbor v to svrhu večjo svoto. In res je bilo še pred več leti v ta namen odločenih 10.000 gld. Z delom te svote je bil tudi deželnih zbor (odbor) založil o svojem času nekatere latinsko-slovenske knjige; deželnih zbor kranjski je tudi bil, ki je pomagal z nekaterimi podpornimi zneski „Slovenski Matici“ in Bambergovi knjigarni, od katerih smo prejeli do zdaj največ slov. šolskih knjig za nižje gimnazije in učiteljišča, ne da bi pozabili, hvaležno se spominjati še profesorja Jesenka, ki je sam svoje knjige zalagal. Malo faktorjev je sodelovalo, a vendar v kratkem času je toliko storilo, da je bilo mogoče slovenščino kot učni jezik upeljati v nižje gimnazije, nekoliko tudi na učiteljišča. Imamo za zdaj že toliko knjig, da bi lahko vse predmete tudi na učiteljiščih učili v slovenščini, skoro vse, tudi v nižjih realkah, ako bi se še ondi smela slovenščina v večji meri uvesti. Ali navzlic temu nam nedostaje še vseh potrebnih knjig za razne naše učne zavode. Za nižje razrede ljudskih šol nas v obče ces. kr. Šolska zaloge dobro preskrbuje; za višje razrede teh učilnic in za meščanske šole je pa ne kaže, da bi nas s potrebnimi knjigami zalačala, ker bi se je to le malo izplačalo. Nekaterih učil v slovenskem jeziku pogrešamo pa celo na vseh raznovrstnih slovenskih učilnicah. Takovo učilo je slovenski šolski zemljepisni atlas, ki ga nemamo še, pa ga menda ne bodo tako hitro imeli. — Slovenci pa bodo skoraj gotovo (in moramo) po tem hrepneti, da se nam odpró še slovenski nižji realni rezredi in slovenska višja gim-

nazija. Ali takrat se nam poreče zopet: Kje imate pa knjige? Na te potrebščine se moramo že zdaj pripraviti. A tukaj moramo le pri kranjskem deželnem zboru pomoči iskati. Ako se pokaže, da ima ta slavni zastop pri tem eminentno važnem kulturno-narodnem vprašanju darežljivo roko, utegnemo morda še slavno vlogo pripraviti, da nas podpira. V sporazumljjeni z njim naj se odloči zopet zaloge (recimo 10.000 gld.) za slovenske šolske knjige, ž njenim sporazumljjenjem naj se ustanovi še pri deželnem odboru poseben odbor šolnikov (profesorjev in učiteljev), ki bi upravljal ta fond, a ob jednem presojal, katere knjige bi se iz tega fonda zalačale in katere podpirale, ako jih izdá privatni založnik. S tem ne bode deželnih odbor segal v delokrog slavnega naučnega ministerstva, marveč hoče mu le na pomoč priskočiti v prospel slovenske šolske literature. Ker je namreč ta zadeva za naš narodni razvoj kaj velike važnosti, naj skrbi za njo posebno korporacija, poseben odbor pod vodstvom deželnih in vladnih zastopnikov. S tem utegnemo prej pomnožiti in zboljšati naše šolske knjige. Zdaj se namreč kaj počasno nadomešča zastrela šolska knjiga z novo in boljšo. Na primer: Trije Ljubljanski šolniki so spisali boljšo nemško slovnico že pred 1½ letom, a ni še odobreha; ali „Pedagoško društvo“ je izdalo slovenske vzgojeslovne knjige, a neso še dovoljene itd. Menimo, da je temu največ krivo to, ker nemamo organov v to postavljenih, ki bi se bavili s slovenskimi šolskimi knjigami, nemamo j.h niti pri deželnih, niti pri osrednjih vladi. Vsekako treba nam je fonda v ta namen in treba nam je večih upravnikov zanj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Deželni zbor češki bode letos imel rešiti predlog Kvičale, da se v ljudske in meščanske šole smejo vprijemati le učenci, ki so zavsem večji načnega jezika, in načrt o urejenju jezikovnega občenja pri avtonomnih uradih. — Češki vseučiliščniki so sklenili, da ne osnujejo novega bralnega društva, ker oblastvo ne potrdi drugače pravil, da vanje

LISTEK

Bližne duše.

Roman.

Češki spisal Václav Beneš-Třebízský, preložil I. Gornik.

Drugi del.

II.

(Dalje.)

Gospodu župniku ni danes niti večerja teknila. Dotaknil se je le tako na videz jedila. Gospoda kaplana ni ogovoril, niti pogledal ga ni, da skoro se je izogibal njegovih pogledov. Bilo mu je danes v jedilnici prvakrat neprijetno.

„Ali ste bolni, častiti gospod?“ začel je gospod kaplan, ki je bil tudi nekako v zadregi za mizo nasproti gospodu župniku.

„V istini izgleda častiti gospod tako izmučen!“ rekla je Katra. „Tudi ni čuda! Toliko skrbij!“

Katra vzdihnila je sočutno.

Gospod župnik ni vedel, kaj bi omenil. Sedel je kakor na trnji. Otiral si je mej tem neprestano pot s čela. V jedilnici bilo je trideset stopinj gorkote.

„Da bi bil človek od železa! I železo se prebije! — Koliko je vedno novic z vseh stranij! —

Pogreb bodemo imeli! — Jiříški sodnik je že v večnosti!“

„Ouřada?“

„Da, da, Jiříški sodnik. A kdo ve, kako se je vse to zgodilo! Čudno se mi zdi, skoro sumno. Bil je mož, ki je skrbel za red.“

Gospod župnik pogledal je kaplana ves današnji večer prvič, a takoj otiral si je zopet mehanički čelo.

„Odprjte! — Tu ni prestati! Kako sem reklo: v zdanjih časih je takega moža škoda, večno škoda! Mogel se je človek vsaj na koga zanesti. Ni dolgo sodnikoval!“

„A v tem kratkem času napravil je toliko, da ga bodo v Jiřicah dolgo let pomnili. Sodnika Ouřade ne bodo ondu tako brzo pozabili. Sešel sem se z njim samo jedenkrat, sicer sem se mu vedno izognil!“

„A čemu?“

Gospod župnik vprašal je nabodoma nekako živeje, kakor bi mu bila šinila v glavo misel, ki je bila vredna trdega tolarja.

„Ker je bil človek hujši nego gad, glajši nego jegulja in priliznejši nego mačka!“

Gospodu župniku zalesketale so tudi oči živeje.

„Torej ste ga spoznali v tem polu letu? — Glejte, glejte, jaz župnikujem tu nekaj dlje in poznam Ouřado nekaj lepih let, a teh lastnosti, katere mu pripisujete, vsa leta niti jedne nisem opazil. — Glejte, kako prenaglieno sodite!“

„Uničil je srečo rodovine in morda tudi njih življenja.“

„Ali menite Květa? — Njegovo ženo in hčer?“

Gospod župnik izgovoril je poslednjo besedo s posebnim priglasom.

Mlademu duhovniku zalila je kri bledo lice.

„Ti so si sami zakrivili nesrečo. Vsi trije morejo očitati le sebi. Květ me res ni razčal, istina. A priznajem vam: rad ga nesem imel nikdar. Bil je ze od mladosti ošaben, trdoglav, kakor bi povsod vse razumel najbolje on sam in nihče drugi. Zato se s svekrom tudi nikdar nista mogla poravnati. In žena njegova? — Kadar je šla iz cerkve, ni niti vedela, kako naj stopi. In hči njegova? — Samo čitanje in sama knjiga takoj od mladih nog. Že v šoli bila je modra kakor Sibila. A predčasni razum maščuje se vselej potem! Ni bilo vprašanja, katerega bi ne bila razumela. Květ hotel je imeti iž nje Libušo in zato jo je tudi prekrstil. Pravo njeni ime je Lucija. A kje prišel je do naziva Světluska?“

vspremje določba, da nedijaki ne morejo biti člani. Dijaki ne morejo pogrešati sodelovanja onih, ki so jih do sedaj krepili v nadi na bodočnost naroda.

Slušatelje Levovske politehnike in Dublanjske kmetijske akademije, kateri so bili zatoženi zaradi tajnega združenja, in oproščeni, kolikor jih je ruskih državljanov, sklenila je policija iztrirati iz Avstrije. Zagovorniki dotičnikov so se zaradi tega pritožili pri gališkem namestništvu. Poleg tega sta deputaciji učiteljev imenovanih zavodov šli k namestniku prositi, da bi razveljavil ukrep policije. Policia je dovolila dijakom, da smejo ostati v Levovu pod policijskim nadzorstvom tako dolgo, da se reši pritožba. Več odličnih meščanov Levovskih je tudi pri namestništvu storilo korake, da se razveljavljavi ukrep policije.

Državno sodišče bode imelo javne obravnavne od 14. do 18. dne t. m. Sodilo bode o rušenji ustavne pravice glede snovanja društev, o rušenji volilne pravice, o rušenji pravice narodnega učnega jezika v šoli in o razsodbi, da morajo protestanti donašati h kongru.

Vnanje države.

Pojutrišnjem pride baje **russki** car v Berolin, da pohodi **nemškega** cesarja. O tem, kak političen pomen bo imel ta shod, so mnemja jako različna. V Berolinu, kakor se kaže, ne pričakujejo zboljšanja razmer z Rusijo. V Rusiji se pa gojé nekoliko nade, da Nemčija ne bude več podpirala avstrijskih teženj na Balkanu in bude zlasti porabila ves svoj upliv, da spravi Koburžana iz Bolgarske.

„Wiener Tagblatt“ poroča se za gotovo iz Berolina, da je **Turčija** pristopila tripelalijanci. Mi te vesti ne verjamemo, kajti večkrat se je že to poročalo, a se nikdar ni potrdilo.

Joffrin, katerega izvolitev za zbornico **francosko** je potrdila komisija, če tudi je dobil le 5500 od 14.000 oddanih glasov, misli odložiti svoj mandat. Bil bi precej odložil, mandat, pa je mislil, da bi škodovalo republičanom, ko bi tudi v Montmartru v nedeljo bila nova izvolitev. Agitacije, ki bi se bile tukaj razvile za Boulangerja, upivale bi tudi na druge volilne okraje.

Glasilo **Iuksemburškega** škofa Koppe hudo napada princa Viljema nassauskega, ker se je zaročil s prusko princesino Margareto. Dežela bode spoštovala le katoliško kneginjo.

Dopisi.

Iz Slovenskih goric 6. oktobra. [Izvireni dopis.] Naša konjereja lepo napreduje, posebno v Ljutomerskem in tudi še v Ormoškem okraju — tako nam poroča že več let konjerejsko društvo. Da pa je to tudi resnično in ne pretirano, prepriča se vsak lahko sam, ki po lepem murskem in spodnjem dravskem polji potuje. Tukaj vidiš brdke, lahke in visoke konje, ki bi bili ponos marsikateri lepi velikomestni kočiji! Pa tudi mnogokrat so tak ponos, ker se jih vsako leto lepo število raznim kupcem po dobrini ceni proda. Kmetje pa tudi skrbijo za svoje „čuzeke“, jih dobro in pazljivo redijo in vadijo za dirke.

Poleg domačih dirk se pa udeležujejo nekateri kmetje dirk v Mariboru, da celo v Gradi, kjer je dosti drugih takozvanih „sportlerjev“, ki so z raznimi mazili namazani.

V rečenih krajih imamo izvrstne konjerejce slovenske kmete kakor: Antona Bežana iz Šalinec, Marko Bežana iz Babinec, Matijo Kranjca iz Obriža, Ivana Misleta iz Babinec in Tomaža Plavca iz Lo-

To je nekak prevod iz latinščine. Tega se mi za mojega župnikovanja ni zgodilo: krstno ime zavreči in potem lepotiti se z drugim. In potem njegovo zaupno občevanje s človekom, o katerem ne vemo, je li pogan ali krščan ... Saj ste tudi o njem go tovo čuli. Imenuje se Refunda. Ne vem, kaj da ga neso opazili uradi, ravno tako, kakor bi nad njegovim potikanjem nalašč zatiskali oči. Na Podlesji razsipa iskre že mnogo let. Raznaša knjižce, daje jih, da zastonj je ... Květ bil je njegov najvernejši, in njegova hči najstrastnejša čitateljica ... S temi knjigami v glavi pozabil je, da je samo kmet, hotel je biti nad gospôdo, in zato danes sedi. Vi seveda o njem niti zdaj ne dovolite reči ničesar, istotako ne o njegovi hčeri! Tako, tako; kdor kam hoče, pomozimo mu tijà!

Poslednje besede izgovoril je gospod župnik zopet z nekako sosebuim priglasom.

Potem pa se je danes prvč nasmejal; pozabil je namreč za hip, da v njegovi sobi leži kopica uradnih vprašanj in poleg njih četrta pola zopet pokvarjena. Domisljal si je, da je s tem govorom popolnoma premogel gospoda kaplana. Sedel je namreč mladi duhovnik s povešeno glavo in na bledih lich s temno rudečico, kakor bi bile obtožbe namenjene Kvetu, njega samega dirnile v srce.

peršic. Vsak izmej teh je že bil odlikovan s kakim darilom. Posebno imenitno je bil odlikovan letos v štirih dirkah s svojo kobilo „Lucedo“ Matija Krajnc kmet iz Obriža pri Središči. Častitamo vsem!

Kmetovalci! ti može Vam naj bodo v pogum, da si izrejate dobre konje. „Miško“.

Iz Ormoža 6. oktobra. [Izv. dop.] Letošnje leto, katero za sadje po naših krajinah ni bilo preimenitno, je bilo za nekatere lege zelo ugodno, kar sprevidimo še le sedaj, ko se je tukaj po železnici in Dravi spravilo toliko jabolk. Kupcev, posebno Virtemberžanov je bilo obilo, ki so pokupili največ jabolk za prešo in tudi mnogo namiznih. Blizu 60.000 gld. se je dobilo tukaj za jabolka, ki so se kupovala po 10—24 gld. štrtinjak. — Zasluge za to kupčijo ima mej drugimi naš domači trgovci gospod Alojzij Mikl, ki jih je nad dvajset vagonov nakupil in prodal. Vsak bode iz tega izprevidil, kako dobro je saditi in gojiti sadno drevje. Poprime se tega vsi posestniki in vsak v to primeren prostorček porabite. Trud Vam bode obilno povrjen!

Pisma iz Pariza.

(Piše A. Bezenšek.)

XX.

22. avgusta.

(Louvre.)

(Konec.)

„Musée des marbres antiques“ je poln slavnih proizvodov stare umetnosti. Najpoprej stopimo v tako zvano „kariatidno dvorano“, v katerej je slavil Henrik IV. dne 24. avgusta 1. 1572. — torej ravno jutrišnjega dne je obletnica — svojo svatbo z Margareto de Valois, (Bartolomejeva noč.) Tukaj je tudi on ležal na mrtvaškem odru, usmrčen po Ravaillacu 1. 1610. L. 1660. je davalo ravno tukaj predstave Molièrovo dramatično društvo, a igral je tudi slavni dramatik sam. Ime je dobila ta dvorana po Kariatidah, štirih ženskih kipovih, kateri drže tribuno. Ti so mojstersko delo Goujonsa. Na prvi pogled vidiš orjaka Herkula s sinom Telefom. Ob stenah so: Platejski levi, pijan Bah, Venera v kopelji, Jupiter, Aleksander Veliki in drugi. V sredini je velika posoda za vodo z Gorgonsko glavo. Ti kipovi so deloma iz pentelskega, deloma iz Pariškega mramorja.

Druga dvorana nosi ime po kolosalnem kipu reke Tiber z Romulom in Remom. V sredini je Diana s košuto, donesena iz Verzajla, delo nekega grškega umetnika, kateri je bržkone živel v Rimu. Ob steni je solnčna ura (časovnik) z dvanajstimi božjimi glavami, imenovana „astrologičen oltar Gabijski.“

V tretjej gladiatorskej dvorani so predstavljeni borgeški borci od kiparja Agazija iz Efeza; kako slavno delo, o katerem piše znani estetik Lübeck v svojem delu „Zgodovina plastike“ zelo poohvalno. Estetik Waagen drži ta kip za najizvrstnejši proizvod stare skulpture, kar se nam jih je ohranilo: Tukaj je videti tudi Marzija, privezanega na drevo, da režejo kožo ž njega pri živem telesu po zapovedi Apolona.

Dvorana Minerve ima ime po kipu, ki se je

„Dal sem vam koj početkoma migljaj. Vi ga niste hoteli razumeti, in jaz sem molčal.“

„Žal mi je, častiti gospod, da vam niti zdaj ne mo em pritrđiti. Kveta spoštujem do današnjega dne!“

„In njegovo obitelj tudi?“

Gospod župnik govoril je s še čudnejšim priglasom.

„Tudi, častiti gospod!“

„Nečem vam spoštovanja do njega nikakor opašati in tem mauje do njegove obitelji! Svarim vas samo — delam to danes poslednjikrat. Zelo možno, da bo že prepozno.“

Obraz župnikov dobil je nanagloma še „uradnejši“ izraz, kakor je bila ona listina z upravljani.

„Bil bi morebiti bolje storil, ako bi bil tudi danes molčal!“

„Kakor izvolite soditi.“

Župnik se je hitro odmaknil in še hitreje ustal in rekel razdražen: „Jako čudno si postiljate tukajšnji župi! — Pazite!“

Za četrte ure sedel je zopet za mizo, a pisal ni. Bil je preveč razburjen.

„Kje je neki hodil zadnjič? — Še tega je pri vsem nedostajalo! Pričakoval sem ga vender tako

našel od te beginje v razvalinah neke vile blizu Velletri. To je najznamenitejši kip, ostavši od te beginje iz starega veka. Star sarkofag z devetimi muzami, Herkul kot otrok, poprsje Homerja in še več drugih slavnih skulptur mogel bi naštetiti v tej dvorani.

Dvorana Mel pomene (muze tragedije), ogromen kip, kateri je poleg Venere Milonske, ki se nahaja v sledeči dvorani, najvažnejši umetniški proizvod v Louvru. Utisek obeh je velikansk; posebno bi se dalo mnogo reči o Veneri. Ta kip je brž ko ne iz Skopasove sole. Našli so ga leta 1820 na otoku Melos. Dajmo besedo Waagenu kateri piše v svojem delu „Umetna dela v Parizu“ o njem tako-le:

„Akoravno je izražen značaj beginje ljubezni, jasno, vender je celo vzpodobljanje nenavadno velikansko, resno in blagorodno. Samo od pasa nizdušu oblečena, stoji v zavesti sigurne zmage, glavo na kviško, kako ponosno. Gole oblike so polne veličja in izraza v priprostih črtah, ter spominjajo na okroglaste proizvode Partenona, a z njimi je zdajnjena čista naivna, nežna in zdrava mehkost in polnотa. Ker zdajnjije ta kip te toliko težko se spadajoče lastnosti, za to nam je posebno dražesten, kakor nobeden drug iz starega veka ohranjen v takem razmeru. Oblije beginje je polno duševnega dostojanstva“ itd.

A o Mel pomenu govori isti estetik tako-le: „Arhitektonično stroga skulptura se je tukaj najlepše spogodila s predpisi poznejše svobodne umetnosti. Uzvišena resnost in tisti zunanjji mir, ki je svojstven pravej naudušenosti, izrazujeta se na velikih blagorodnih črtah po lici, čijega strogost se vender omehčuje z lepo polnoto zaokroženja in vseh oblik.“

Potem sledi dvorane Psihe, Adonisa in Hermafrodita. V dvorani Medéje stoji sarkofag z lepimi skulpturami, predstavljajočimi maščevanje Medéje: Glauka dobi otrok Medéjinih otrovano svatovsko obleko; otrov začne delovati. Glauka se valja po svojej postelji v strašnih bolečinah, kar je predstavljeno z največim umetniškim vnosom in jako izrazito; a od zadnjih dveh podob predstavlja jedna Medéjo, ko hoče umoriti svoje otroke, druga pa ko se odpelje z vozom, pred katerim so upreni zmaji.

Dvorana Fidija je tudi tako zanimiva zaradi grških izvornih kipov in reliefov, ki se tam nahajajo, pa tudi starih nadpisov na mramorja od leta 457 pred Kr. donešenega iz Aten in iz drugih grških mest.

V Mitrasovej dvorani, katera se tudi imenuje dvorana „štirih letnih časov“, razdeljeni s stebri na štiri prostore, nahajajo se kipovi rimskega cesarjev in cesaric. Zanimiva je Mitrasova žrtva; potem Hadrijan in Sabina predstavljena kot Mart in Venera. Hrastova vrata, lepo izrezljana iz leta 1658. V sredini je ogromen kip Marka Avrelija.

Završimo z dvorano Avgusta, v katerej stoji krasen kip istega cesarja, kip Germanika z želvo v položaju Merkurja. Mesalina in Britanika ter še mnogi drugi kipovi. Jeden sarkofag, ki sicer ni nič posebnega, zanimal me je zaradi tega, ker

nestrpno! — In če bi danes odšel, ne vem, kaj bi dal za to! Polu življenja mi jemlje, le on — le on sam! Večna škoda vsake besede! In kako dela! Najpreje sama pokorščina, utelešena dobrota, a jedva se pri nas ogreje, ne ve kam z ošabnostjo.“

Gospod župnik vzel je za tem uvodom zopet pero v roko in zopet začel pisati — peto polo. A zdaj še le mu ni hotelo od rok! Pisal je — prečital — črpal in zopet pisal.

Bila je že jednjasta, in gospod župnik je še sedel za mizo nagnen nad polo papirja v roci z gosjim peresom.

Mladi duhovnik je tudi še zdaj bdel v svoji sobici, niti ni opazil, da je voščenica dogorevajoč trepetala s plamenom. Sedel je, kakor je imel navado, opirajoč glavo ob desnico globoko zamišljen. Knjiga, iz katere je običajno čital, predno je legel, ležala je danes pred njim zaprta. Le včasih je bilo videti, kakor bi mimogrede ozrlo se oko nad posteljo, nad katero je bila obešena podoba Bogorodice, a le težko razbralo je poteze na obrazu Matere Božje, v katere je, kakor je bilo videti, uložila mojstrova roka besede proroka Jeremije: o vi vši, ki hodite po poti ...

(Dalje prih.)

je donesen iz Makedonije. Misil sem si pri tej priliki, koliko starin se nahaja po onih krajih, kjer žive na Balkanskem poluotoku Srbija in Bolgari, a kako malo se je dosedaj posebno pri poslednjih storilo za zbiranje teh velevažnih predmetov. Skoro vsako ped zemlje krije tukaj kako zgodovinsko drobtino; samo je treba pobrati in spraviti. Francozi in drugi obrazovani narodi na zapadu iščejo po vseh kotih sveta starin, in jih prenašajo z velikimi stroški v svoje domače muzeje, a na Balkanu, kjer leže tako, da rečem pred nosom važni starinski predmeti, zmeni se le redko kdo za nje. Koliko se je že našlo starin v evropskej in azijskej Turčiji, pa vse so še drugam, tako da so za muzej v Carrigradu ostali samo najneznatnejši predmeti. Od kar so izpodrinile turško vlast na zapadnej strani mlaude balkanske države, bilo bi pričakovati, da se bodo same bolj pobrigale za starine na domačej zemlji. Pa nobena izvzemši morebiti v nekem oziru Grško, ni razven lepo napisanih pravil o zbiranju starin, še skoraj nič važnega v svojih muzejih izpostavila. Ako bi se ta pravila strogemu izpolnjevala, tedaj bi se muzeji mogli s časom še popolniti z več ali manj znanimi starinami. Sicer se pa zamuda menda v nobenem oziru ne da tako težko popraviti, kakor baš pri arheoloških zbirkah. Starine neso kakor gobe, ki rastejo po dežji. Njih je zmerom manje; a tisti, ki prej pride, ne samo prej melje, nego včasih jedino on kot prvi melje, drugi pa zastonj čakajo.

Francozi so — kakor se vidi že iz tega fragmentarnega opisa — čas dobro uporabili; popolnili so svoje zbirke tako, da se te lahko prištevajo najbogatejim na svetu; imajo mnoge dragocenosti, za katere jih zavidajo vsi drugi narodi, ker jih za noben denar v izvorniku ni več dobiti. O nekaterih dragocenostih bom govoril še v sledečem pismu.

Domače stvari.

— (Gospod Fran Ks. Souvan,) veletržec v Ljubljani in znani rodoljub, odložil je svoj deželnozoborski mandat. Nagibi temu koraku nam neso znani. Trgovska in obrtniška zbornica, ki si je g. Souvana, kot najodličnejšega veletržca na Kranjskem, nedavno izbrala svojim poslancem v deželnem zboru, imela bode jutri dopolnilno volitev.

— (Umrli) je g. Lovro Haubitz, računski svetnik in načelnik pri računske oddelku tukajšnjega finančnega ravnateljstva, danes ob treh zjutraj v Baumgartenu pri Dunaju v 59. letu svoje dobre. Pogreb bode jutri ob 3. uri popoldne na Baumgartenskem pokopališču.

— (Sub auspiciis Imperatoris) bode v četrtek dne 10. t. m. na vseučilišči v Gradcu doktorjem juris promoviran gosp. Vladimir Žitèk, avskultant pri dež. sodišči v Ljubljani. To jo v par letih drugi slučaj, da je Slovenec promoviran „sub auspiciis“, in sicer obakrat štajersk Slovenec.

— (Premembe v vojaštvu.) Generalni major Succovaty imenovan je poveljnikom vojaške akademije v Dunajskem Novem Mestu. Sedanji poveljnik, polkovnik Hartmann imenovan je poveljnikom 4., polkovnik Pilat 54., Navarini 8., Fleck 38., Lehmann 94., Heyrovski, polkovnik 17. pešpolka v Ljubljani, 12., Arthold 66. peš-brigade

— (Polaganje vodovodnih cevi) v Ljubljanskem mestu je zadnjo soboto firma John Gramlick & Comp z Dunaja še pred dočlenim časom popolnoma dogotovila. Zadnje delo bilo je v Strelških ulicah, kjer so delavci končavši polaganje cevij postavili okrašeno drevo v znamenje dovršenega dela. Samo preko Ljubljance pri sv. Jakoba mostu in pri Gradašči treba je zvezati še cevi, katera dela pa bode mestna občina Ljubljanska v lastni režiji izvršila.

— (Iz Radovljice) piše se nam: 1. t. m. pisalo je 14 občin Radovljškega okraja g. poslancu dr. Poklukarju pismo, v katerem mu častitajo na njegovem imenovanju deželnim glavarjem, prosek ga, da bi delal proti novemu občinskemu redu in novemu občinskemu volilnemu redu. Proti temu načrtu je splošna opozicija po vseh kmetiških občinah in volilci so g. dr. Poklukarju itak že izrekli svoje mnenje pred volitvijo in po volitvi.

— (Iz Trsta:) Dr. Piccolo se je izrekel, da pri predstoječih deželnozoborskih volitvah ne kandiduje več. Pričakujejo se jednakne izjave še od drugih članov mestnega zabora, ki vse pripadajo „Progresso“-vi stranki.

— (Okrajna bolniška blagajna Ljubljanska.) Do 30. dne septembra oglašenih je 62 obolelih udov, mej njimi 4 ženske. Umrli so 3 udje. Bolniščine, zdravniških nagrad, bolniških oskrbovalnih troškov za zdravila, prevažanje in pogrebščine plačala je blagajna 512 gld. 20 kr. To je živ dokaz, da dela ta novi zavod jako blagodejno in je delavcu v korist ter v tolažilo za slučaj bolezni.

— (Kazničnica v Mariboru) se je v ne deljo slovesno otvorila v prisotnosti višjega državnega pravnika dr. Leitmaierja, župana Nagyja, dr. Radeja, kot namestnika deželnega glavarja, nadravnatelja Markovića, in dr. Monsgr. Kosar propovedoval je v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku. Po končanem cerkvenem opravilu se je v dvorani s primernimi govorji vršila otvorilna slavnost.

— (Iz Tržiča:) Povodom slavnosti imenane presvetlega cesarja priredil je odbor tukajšnjega „Bralnega društva“ lep banket, katerega se je udeležilo toliko odličnih društvenikov, da je bila društvena soba prenatačena. Slavnost vršila se je v najlepšem redu. Prvo napitnico govoril je društveni predsednik g. Alojzij Šimec, ki je v iskreneh besedah napisal preljubljenemu vladaru. Na gromoviti trikratni „Živio!“ zapeli so društveni pevci lepo ubrano in nauđušeno cesarsko pesen, katero so vsi prisotni gospodje stojé poslušali. Tej napitnici odzdravil je tukajšnji častiti okrajni zdravnik g. Gregor Žerjav s prav srčnimi besedami. Potem pelo se je več narodnih pesnij, napisanih bila je prosta zabava. „Bralno društvo“ sme s tem svojim nastopom biti zadovoljno, ker je zabava bila preščna in se je videlo, da ima društvo jako veliko simpatij.

— (Nesreča na vodi.) Iz Ormoža se nam piše: V sredo dne 2. t. m. priplava popoldne velik „flos“ z deskami dolni od Ptuja. Ko pride do novega Ormoškega mosta ga močna in velika voda zasukne, da trešči v mostovni steber. Flos se razbije in vsi flosarji z gospodarjem pada v vodo. Štirje se s plavanjem rešijo — dva druga in gospodar jašejo velika bruna, ker ni bilo pomoči, dolni po Dravi, prosek pomoči. Niže Frankovec pridejo blizu brega. Gospodar se prime za neko vrbo, da bi prišel na subo — pa, ko bruno zapusti se vrba zgrudi ž njim v valove, v katerih je utonil. Ostala dva na brunih pa rešijo nekateri Hrvatje, ki so na otoku prali zlato in srebro. Gospodar je bil doma neki od Marenbrega in se je prvič na kupčijo vozil. Kričeč je ponujal 100 gld. za rešitev, pa ni bilo mogoče. Posestnik mosta bi pač naj bil primoran, da bi za nesrečo bilo nekaj čolnov, posebno sedaj, ko Drava tako menjava svoj tir — in to ravno pod mostom.

— (Današnji mesečni živinski semenj) bil je izredno dobro obiskan, kajti prignal se je danes več ko dvakrat toliko živine, kakor prejšnji dve leti. Prignal se je 741 volov in konj, 1011 krav, 72 telet, torej skupaj 1824 glav. Cene za krave in vole so bile izredno dobre, kupcev z Laškega, Koroškega in Tirolskega jako veliko.

— („Grobne pjesme“.) Mlad in nadaren pisatelj hrvatski g. Stjepan pl. Miletic, ki se

je z dobrim uspehom poskušal že na dramatičnem polji, izdal je pod omenjenim naslovom zbirko pesni žalostink, posvečenih iskreno ljubljenemu prijatelju, katerega je pokosila prerana smrt. Pesmi odlikujejo se po lepi obliki in uvišenih mislih in nam ugajajo posebno one, v katerih je pesnik ubral rodomljeno struno. Prijateljem lirike priporočamo Miletičeve „grobne pjesme“, katere je „Dionička tiskara“ v prav lepi obliki izdala. Cena 40 kr.

Telegrami „Slovenškemu Narodu“:

Berolin 7. oktobra. „Kreuzzeitung“ piše, da carjev pohod ne bode razgnal oblakov, ako Rusija stavi tako nemogoče zahteve, na primer, da naj Nemčija opusti „svoje nespametno potezanje za Avstrijo“. Tudi „Vossische Zeitung“ izjavlja, da Nemčija nikdar na to misli ne more, da bi na troške Avstrije stopila v dvomljive razmere z Rusijo.

Peterburg 7. oktobra. Minister cesarske hiše, grof Voroncov Daškov, glavnega stana poveljnik, generalni pobočnik Richter, načelnik vojaške pisarnice, grof Osuvjev in njegov pristav, baron Budberg odpotovali so v Berolin.

Dunaj 8. oktobra. Sekcijski načelnik v notranjem ministerstvu grof Kielmannsegger imenovan namestnikom na Dolenjem Avstrijskem. Dopoludne ob 11. uri prisegel je nadvojvodi Karolu Ludoviku, ki je zastopal cesarja.

Berolin 8. oktobra. Kakor se čuje iz dobrega vira, odpotujeta cesar in cesarica dne 10. oktobra zvečer v Italijo. Cesar povrne se v četrtek iz Kiela.

Razne vesti.

* (Baron Hirsch) namerava nič manj nego 12 milijonov odločiti za ustanove za šolske in obrtne namene v Galiciji. Do teh ustanov bodo imeli pravico židje in kristijani.

* (Orkan in nasledki njegovi.) Iz Rima se poroča dne 5. t. m., da je v pokrajini Cagliari bil strašen orkan, ki je napravil mnogo škode. Tudi več ljudij je ubitih. V selu Kvartu je razrušil nad 200 hiš, iz razvalin izvlekli so devet mrtvih. V Quartucciu je vihar podrl 30 hiš in našli so pod razvalinami že 5 mrtvih. V Pizziu, Monseratu in Cagliariji je tudi več hiš poškodovanih.

* (Pes v oporoki.) Nedavno umrl je računski asistent v trgovskem ministerstvu na Dunaji, Hoka in zapustil 1000 gld. v ta namen, da se porabijo za prehranitev njegovega psa „Buršlera“. Omeniti je še, da je pred več leti tudi Hokova teta 1000 gld. bila zapustila v jednak namen.

* (Ciklon.) Iz Novega Yorka se 4. t. m. poroča: Po poročilih došlih iz Verakruza razsajal je nedavno na otoku Carmenu v Mehikanskem zalivu strašen vihar, ki je potopil 27 bark, podrl 125 hiš in mnogo ljudi usmrtil.

Trajni zdravilni uspeh. Vsakeršno trganje po hrbitu in udih ter bolečine v členkih veselno ozdravi mazanje z Moll-ovim „Francoskim žganjem in soljo“. Cena steklenici 90 kr. Vsak dan razposilja po poštnem po-vzeti A. Moll, lekarnar in c. kr. dvor. založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarni po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom.

Usojamo si naznanjati, da pošiljamo svojo priznano izvrstno

uležano, marcno in eksportno pivo

od sedaj ne le v sodih, temveč tudi v steklenicah naravnost iz pivovarne, in prosimo torej naročila na

pivo v steklenicah

pošiljati naravnost tvrdki naši.

Z zagotovljanjem najskrbnejše postrežbe se najujudnejše priporočamo za mnogobrojna naročila.

Z velespoštvanjem

Bratje Kosler

v L.

Dobivajo se tudi

tropinje in kali.

